

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2018
(OR. en)

9429/18

ECOFIN 509
UEM 188
SOC 321
EMPL 257
COMPET 379
ENV 363
EDUC 213
RECH 236
ENER 188
JAI 522

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	9191/18 - COM(2018) 402 final
Θέμα:	Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Βουλγαρίας για το 2018 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Βουλγαρίας για το 2018

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου, με βάση την πρόταση COM(2018) 402 final της Επιτροπής.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Βουλγαρίας για το 2018

και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Βουλγαρίας για το 2018

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών², και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

---

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής κοινωνικής προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής οικονομικής πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Λήφθηκε δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Βουλγαρία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση.
- (2) Η έκθεση χώρας του 2018 για τη Βουλγαρία δημοσιεύθηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Βουλγαρίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017³, η συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Βουλγαρίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 7 Μαρτίου 2018. Από την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Βουλγαρία παρουσιάζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Οι ευπάθειες του χρηματοπιστωτικού τομέα συνδυάζονται με υψηλό χρέος και μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον εταιρικό τομέα, σε συνθήκες ανεπαρκούς προσαρμογής της αγοράς εργασίας.

---

³ ΕΕ C 261 της 9.8.2017, σ. 1.

- (3) Στις 19 Απριλίου 2018, η Βουλγαρία υπέβαλε το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το Πρόγραμμα Σύγκλισης για το 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως. Το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Βουλγαρίας για το 2018 περιλαμβάνει δεσμεύσεις τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα, και καλύπτει τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στην έκθεση χώρας του 2018. Ειδικότερα, εξαγγέλλει μέτρα με στόχο να ενισχυθεί η τραπεζική και μη τραπεζική εποπτεία, να βελτιωθεί το πλαίσιο αφερεγγυότητας και να μειωθούν οι εναπομένουσες αδυναμίες, οι οποίες εντοπίστηκαν στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που πραγματοποιήθηκαν το 2016. Υπάρχουν επίσης μέτρα που έχουν ως στόχο να ενισχυθεί η είσπραξη των φόρων και να αντιμετωπιστεί η παραοικονομία, να βελτιωθεί η στοχοθέτηση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, να αυξηθεί η κοινωνική προστασία και να αντιμετωπιστούν διάφορες προκλήσεις στους τομείς της περίθαλψης και της εκπαίδευσης. Συνολικά, η αποτελεσματική εφαρμογή του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων για το 2018 θα υποστηρίξει τη διόρθωση των ανισορροπιών.
- (4) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις ελήφθησαν υπόψη κατά τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων («ΕΔΕΤ») για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση αυτής της διάταξης σε κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.

---

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

- (5) Η Βουλγαρία υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στο Πρόγραμμα Σύγκλισης του 2018, η κυβέρνηση, ξεκινώντας από ονομαστικό πλεόνασμα 0,9 % του ΑΕΠ το 2017, στοχεύει σε ισοσκελισμένο προϋπολογισμό το 2018 και σε πλεόνασμα 0,3 % του ΑΕΠ το 2019, 0,5 % το 2020 και 0,2 % το 2021. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος —που συνίσταται σε διαρθρωτικό έλλειμμα ύψους 1 % του ΑΕΠ— προβλέπεται να εξακολουθήσει να τηρείται με ένα περιθώριο απόκλισης καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2018, ο δείκτης του χρέους γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σταδιακά από 25,4 % του ΑΕΠ το 2017 σε 19,4 % το 2021. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβολές είναι ευλογοφανές. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις του 2018 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να διατηρήσει την πλεονασματική του θέση, αλλά να μειωθεί από 0,9 % του ΑΕΠ το 2017 σε 0,5 % του ΑΕΠ το 2018 και να διατηρηθεί το ίδιο επίπεδο το 2019. Επομένως, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να παραμείνει σε επίπεδο υψηλότερο από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο και για τα δύο έτη. Συνολικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Βουλγαρία προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2018 και το 2019.
- (6) Είναι εξαιρετικά σημαντικό να αυξηθεί η αποδοτικότητα της δημοσιονομικής πολιτικής. Τα φορολογικά έσοδα και η φορολογική συμμόρφωση βελτιώνονται, αλλά περισσότερο ως αποτέλεσμα της βελτίωσης των οικονομικών προοπτικών και όχι της βελτίωσης όσον αφορά τη φορολογική διοίκηση και την είσπραξη των φόρων. Η αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών σε ορισμένους τομείς είναι πολύ χαμηλή. Οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών είναι σημαντικές εν προκειμένω και οι τρέχουσες οικονομικές και δημοσιονομικές συνθήκες είναι ιδιαίτερες ευνοϊκές για τις μεταρρυθμίσεις αυτές. Οι οικονομικές επιδόσεις των κρατικών επιχειρήσεων είναι χαμηλές σε σύγκριση με άλλες χώρες της περιοχής, καθώς και με τον ιδιωτικό τομέα, και αποτελούν επίσης πηγή αβεβαιότητας και κινδύνου για τα δημόσια οικονομικά, δεδομένου ότι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των επιχειρήσεων αυτών αντιπροσωπεύουν ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Συνολικά, η εταιρική διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση και δεν πληροί τα διεθνή πρότυπα. Επιπλέον, οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα αυτόν είναι πολύ σημαντικές για το επιχειρηματικό περιβάλλον.

- (7) Η ευρωστία του χρηματοπιστωτικού τομέα συνέχισε να βελτιώνεται παρά τις εναπομένουσες ευπάθειες. Τα μη εξυπηρετούμενα εταιρικά δάνεια εξακολουθούν να είναι υψηλά, αν και έχουν μειωθεί. Τα κεφαλαιακά αποθέματα είναι ικανοποιητικά, κατά μέσο όρο, παρέχοντας έτσι περιθώριο για την εξυγίανση των ισολογισμών. Έχει σημειωθεί αξιοσημείωτη πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα, αλλά ορισμένα σημαντικά μέτρα δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί πλήρως. Ο μετριασμός των εναπομενόντων κινδύνων που συνδέονται με τα ανοίγματα με συνδεδεμένα μέρη και η βελτίωση της αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων είναι καίριας σημασίας για την περαιτέρω ενίσχυση των ισολογισμών και την αύξηση της ανθεκτικότητας των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών.
- (8) Η αναποτελεσματικότητα του πλαισίου αφερεγγυότητας επιβραδύνει τη μείωση του χρέους του ιδιωτικού τομέα και τη ρύθμιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Οι διαδικασίες είναι χρονοβόρες και το ποσοστό ανάκτησης χαμηλό. Ορισμένα στοιχεία ενός λειτουργικού πλαισίου εξακολουθούν να μην υπάρχουν, ιδίως κανόνες για την απαλλαγή από χρέη και για τη χορήγηση δεύτερης ευκαιρίας στους επιχειρηματίες σε εύλογο χρονικό διάστημα μετά την πτώχευση. Η έλλειψη συλλογής δεδομένων και κατάλληλων εργαλείων παρακολούθησης δεν επιτρέπει να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των παλαιότερων ή των νέων διαδικασιών, μεταξύ άλλων για την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων.
- (9) Τα επίπεδα αδήλωτης εργασίας παραμένουν υψηλά, γεγονός που έχει σημαντικές επιπτώσεις για τα φορολογικά έσοδα, τις συνθήκες εργασίας και την επάρκεια του εισοδήματος μετά τη συνταξιοδότηση. Η Βουλγαρία έχει λάβει ορισμένα πρόσφατα μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της κατάστασης. Σε αυτά περιλαμβάνονται οι μονοήμερες συμβάσεις στη γεωργία, η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών και των αρχών που είναι αρμόδιες για την εργασία και οι αυξημένες προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις για τους εργαζομένους. Η αποτελεσματικότητά τους θα εξαρτηθεί από την ουσιαστική εφαρμογή των μέτρων. Η επιτάχυνση της μετάβασης στην επίσημη οικονομία είναι σημαντική για την επίτευξη ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και τη διασφάλιση δίκαιων συνθηκών εργασίας για όλους.

- (10) Η αγορά εργασίας βελτιώθηκε, αλλά οι προκλήσεις παραμένουν. Το ποσοστό απασχόλησης έχει αγγίξει τα προ κρίσεως επίπεδα και το ποσοστό ανεργίας είναι κάτω του μέσου όρου της Ένωσης. Ωστόσο, οι θετικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας δεν είναι εξίσου επωφελείς για το σύνολο του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας. Οι μακροχρόνια άνεργοι, οι μη ενεργοί νέοι, οι Ρομά και τα άτομα που ζουν στις φτωχότερες περιφέρειες και τις αγροτικές περιοχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες να εισέλθουν ή να επανενταχθούν στην απασχόληση. Η γήρανση και η συρρίκνωση του πληθυσμού, σε συνδυασμό με το χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης ποσοστό δραστηριότητας, έχουν ως αποτέλεσμα ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, αποδυναμώνοντας έτσι τις μακροπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας. Η ενισχυμένη εστίαση στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και της κατάρτισης θα ήταν επομένως δικαιολογημένη. Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας και η απασχολησιμότητα θα μπορούσαν να ενισχυθούν με ένα μείγμα από αποτελεσματικά μέτρα ευαισθητοποίησης, ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας και κοινωνικές υπηρεσίες.
- (11) Η ανισότητα του εισοδήματος και η πρόσβαση στις υπηρεσίες (εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη και στέγαση), καθώς και ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού εξακολουθούν να είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση. Το 2016 τα δύο πέμπτα του πληθυσμού αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ το εισόδημα του πλουσιότερου 20 % των νοικοκυριών ήταν σχεδόν οκτώ φορές υψηλότερο από το εισόδημα του φτωχότερου 20 %. Οι δαπάνες για την κοινωνική προστασία είναι χαμηλές, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος γενικού ελάχιστου εισοδήματος, η κάλυψη και η επάρκεια του οποίου είναι περιορισμένες, όπως και ο αντίκτυπός του στη μείωση της φτώχειας και της ανισότητας. Λείπει ένας αντικειμενικός μηχανισμός για την επανεξέταση του επιπέδου των παροχών. Παρά τις πρόσφατες βελτιώσεις όσον αφορά την επάρκεια των παροχών κοινωνικής πρόνοιας και τις ελάχιστες συντάξεις, το σύστημα κοινωνικής προστασίας δεν παρέχει επαρκή επίπεδα στήριξης στις πλέον ευάλωτες ή μειονεκτούσες ομάδες, όπως είναι οι Ρομά, τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα που ζουν σε αγροτικές περιοχές. Η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών παραμένει αδύναμη και η ενοποίησή τους με τις υπηρεσίες για την αγορά εργασίας και άλλες υπηρεσίες είναι ελλιπής.

- (12) Ο κατώτατος μισθός έχει οριστεί χωρίς σαφή και διαφανή μηχανισμό και το ποσοστό των εργαζομένων που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό υπερδιπλασιάστηκε τα τελευταία έξι χρόνια. Η έλλειψη ενός τέτοιου μηχανισμού μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ των στόχων για στήριξη της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας, με παράλληλη διασφάλιση του εισοδήματος των εργαζομένων. Επιπλέον, δημιουργεί αβεβαιότητα που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την προβλεψιμότητα των συνθηκών για τις επιχειρήσεις. Η κυβέρνηση έχει υποβάλει προτάσεις για τον μηχανισμό καθορισμού κατώτατου μισθού που θα αντιμετωπίζουν το πρόβλημα αυτό. Ωστόσο, δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για το ζήτημα αυτό. Επίσης, η κυβέρνηση συμπεριέλαβε στις δημοσιονομικές προβλέψεις της αυξήσεις του κατώτατου μισθού έως το 2020. Το 2018 η Βουλγαρία κύρωσε τη σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τον καθορισμό των κατώτατων μισθών και ημερομισθίων. Αυτή η εξέλιξη θα μπορούσε να αποτελέσει καλή βάση για την καθιέρωση ενός αντικειμενικού μηχανισμού.
- (13) Η περιορισμένη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη που οφείλεται στις χαμηλές δημόσιες δαπάνες, την άνιση κατανομή των περιορισμένων πόρων και τη χαμηλή κάλυψη ασφάλισης ασθένειας εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πρόκληση. Το χαμηλό επίπεδο δημόσιων δαπανών πρέπει να καλύπτεται από υψηλές ιδιωτικές δαπάνες, κυρίως με τη μορφή άμεσων πληρωμών. Το ποσοστό των Βουλγάρων χωρίς υγειονομική περίθαλψη είναι υψηλό σε σχέση με τα περισσότερα κράτη μέλη. Οι διαφορές σε περιφερειακό επίπεδο στην κατανομή των γιατρών και ο χαμηλός αριθμός νοσοκόμων εξακολουθούν να συνιστούν προβλήματα. Παρόλα αυτά, ο αριθμός των γιατρών που φεύγουν από τη Βουλγαρία μειώθηκε πρόσφατα. Μέτρα όπως η εθνική στρατηγική για την υγεία θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση αυτών των αδυναμιών.

- (14) Παρά τα πρόσφατα μέτρα για τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος, τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα είναι χαμηλά και επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούσες οικογένειες, ιδίως των Ρομά, δεν απολαμβάνουν ίσες ευκαιρίες. Τα υψηλά επίπεδα πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου έχουν αρνητικές συνέπειες για τη μελλοντική απασχόληση και τις επιδόσεις στην αγορά εργασίας. Η παροχή εθνοτικά μικτών νηπιαγωγείων, σχολείων και τάξεων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για την παροχή ποιοτικής κανονικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Η μεταρρύθμιση του προγράμματος σπουδών έχει ως στόχο να βελτιωθούν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και οι ψηφιακές δεξιότητες. Ωστόσο, το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων εξακολουθεί να είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην Ένωση και ποικίλλει μεταξύ των διαφόρων κοινωνικοοικονομικών ομάδων. Παρά τα πρόσφατα μέτρα, η σημασία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για την αγορά εργασίας εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής. Η μεταρρύθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι υπό εξέλιξη, αλλά η αντιμετώπιση των ελλείψεων σε δεξιότητες αποτελεί πρόκληση, δεδομένης της ανισοροπίας στα προφίλ των πτυχιούχων ανά κλάδους. Η συμμετοχή στην εκπαίδευση των ενηλίκων είναι πολύ χαμηλή, παρά την ανάγκη για αναβάθμιση των δεξιοτήτων. Σε ένα πλαίσιο έντονης δημογραφικής γήρανσης των δασκάλων, έχει αρχίσει η εφαρμογή μέτρων για να αντιμετωπιστούν οι μελλοντικές ελλείψεις. Παρά τις πρόσφατες βελτιώσεις, τα προγράμματα κατάρτισης των εκπαιδευτικών πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω.
- (15) Πολλά από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην εθνική στρατηγική για τις δημόσιες συμβάσεις έχουν τεθεί σε εφαρμογή. Ωστόσο, οι εθνικές αρχές πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή τους. Σύμφωνα με επαγγελματικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, το συνολικό τοπίο των δημόσιων συμβάσεων έχει ήδη αρχίσει να βελτιώνεται. Ωστόσο, η διαφάνεια και η διαφθορά εξακολουθούν να είναι ζητήματα που εμπνέουν ανησυχία. Η αυξημένη χρήση των απευθείας αναθέσεων και ο υψηλός αριθμός υποβολής μίας και μόνης προσφοράς θα μπορούσαν να παρεμποδίζουν σημαντικά τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα του συστήματος. Η πρώτη ανεξάρτητη αξιολόγηση των νέων ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του Οργανισμού Δημοσίων Συμβάσεων είναι σε εξέλιξη. Θα χρειαστούν τακτικές επικαιροποιήσεις για να εξασφαλιστεί η περαιτέρω βελτιστοποίηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του Οργανισμού. Τα εναπομένοντα προβλήματα όσον αφορά τη διοικητική ικανότητα, μεταξύ άλλων στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης, απαιτούν, αφενός, περαιτέρω προσπάθειες για την επαγγελματοποίηση και την τυποποίηση και, αφετέρου, σοβαρή συνεκτίμηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι κεντρικές αρχές προμηθειών. Η συγκέντρωση της ζήτησης θα μπορούσε επίσης να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και να οδηγήσει σε εξοικονόμηση στο σύστημα δημοσίων συμβάσεων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης. Η εξεύρεση λύσης για την πρόληψη των καθυστερήσεων που συνδέονται με σημαντικά δημόσια έργα χρειάζεται ακόμα να γίνει αντικείμενο περαιτέρω προβληματισμού.

- (16) Οι διαρθρωτικές ελλείψεις και ο μεγάλος κατακερματισμός στο σύστημα της έρευνας, της ανάπτυξης και καινοτομίας, περιορίζουν τη συμβολή της στην παραγωγικότητα και την ανάπτυξη. Τα τμήματα της αγοράς χαμηλότερης έντασης τεχνολογίας εξακολουθούν να κυριαρχούν στη μεταποιητική βιομηχανία και η καινοτομία είναι πολύ χαμηλή. Το επίπεδο των δημόσιων καθώς και των επιχειρηματικών δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη είναι ιδιαίτερα χαμηλό. Οι υποτονικές μεταρρυθμίσεις παρεμποδίζουν τη μετάβαση προς ένα προσανατολισμένο στην καινοτομία σύστημα. Αν και υπάρχουν πολλά πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα, μόνο λίγα από αυτά παράγουν επιστημονικά αποτελέσματα υψηλής ποιότητας. Η εμπορική αξιοποίηση της έρευνας εξακολουθεί να αποτελεί μεγάλη αδυναμία. Το σύστημα χρηματοδότησης της έρευνας στερείται ανταγωνιστικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, διεθνούς αξιολόγησης, καθώς και βασισμένης στις επιδόσεις χρηματοδότησης των ερευνητικών ιδρυμάτων. Η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης είναι ελλιπής. Η εμβληματική πρωτοβουλία «Sofia Tech Park» εξακολουθεί να είναι αντιμέτωπη με ορισμένες προκλήσεις, όπως: αναποτελεσματική διακυβέρνηση, ασταθής διαχείριση, ανεπαρκής αξιοποίηση επιστημονικών υποδομών και έλλειψη μακροπρόθεσμης χρηματοδοτικής δέσμευσης εκ μέρους της κυβέρνησης. Ο διαρθρωτικός μετασχηματισμός, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική διακυβέρνηση και τη σταθερότητα του επιπέδου των δημόσιων πόρων στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας μπορούν να μεγιστοποιήσουν τον αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανάπτυξη και να στηρίξουν τη μετάβαση της οικονομίας σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας, σύμφωνα με τη στρατηγική για έξυπνη εξειδίκευση.
- (17) Το επιχειρηματικό περιβάλλον πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω. Αν και ορισμένες μεταρρυθμίσεις έχουν εγκριθεί, η εφαρμογή τους στην πράξη καθυστερεί. Οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να ανησυχούν για τη διαφθορά, τις θεσμικές ανεπάρκειες και την ανεπαρκή προσφορά εργασίας. Η πρόοδος στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι αργή. Μεγαλύτερη διαφάνεια, σαφέστεροι κανόνες και μακροπρόθεσμη προοπτική θα μπορούσαν να είναι επωφελείς για τη διακυβέρνηση στον δημόσιο τομέα. Επιπλέον, ο ρόλος του κοινωνικού διαλόγου μπορεί να εξελιχθεί περαιτέρω, επικουρούμενος, κατά περίπτωση, από τις δημόσιες αρχές. Οι ελλείψεις στον τομέα των υποδομών αντικατοπτρίζονται στη χαμηλή αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του τομέα μεταφορών. Η αγορά των επιβατικών σιδηροδρομικών μεταφορών πάσχει από έλλειψη πραγματικού ανταγωνισμού. Δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή καλά στοχευμένα και αποτελεσματικά μέτρα για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

- (18) Το 2017 η Βουλγαρία συνέχισε να καταβάλλει προσπάθειες για τη μεταρρύθμιση του δικαστικού της συστήματος και την αντιμετώπιση των ελλείψεων όσον αφορά την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος. Η διεξαγωγή νέων εκλογών στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο επιβεβαίωσε τον θετικό αντίκτυπο των συνταγματικών και νομοθετικών μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν το 2015 και το 2016. Εγκρίθηκαν μεταρρυθμίσεις του ποινικού κώδικα με στόχο τη βελτίωση του διωκτικού συστήματος σε υψηλού επιπέδου υποθέσεις διαφθοράς και περαιτέρω μεταρρυθμίσεις είναι υπό εξέταση. Στις αρχές του 2018 ψηφίστηκε νόμος για τη σύσταση νέας ενοποιημένης αρχής καταπολέμησης της διαφθοράς, προκειμένου να ενισχυθεί η πρόληψη και η αποτροπή της διαφθοράς υψηλού επιπέδου. Στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας και ελέγχου, η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί τη δικαστική μεταρρύθμιση και την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος στη Βουλγαρία. Συνεπώς, οι τομείς αυτοί δεν καλύπτονται από τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για τη Βουλγαρία, αλλά έχουν κρίσιμη σημασία για την ανάπτυξη θετικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος στη χώρα.
- (19) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Βουλγαρίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2018, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τη Βουλγαρία τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στη Βουλγαρία, αλλά και τον βαθμό στον οποίο συμμορφώνονται με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (20) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2018 και είναι της γνώμης⁵ ότι η Βουλγαρία αναμένεται να συμμορφωθεί με το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης.
- (21) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2018. Οι συστάσεις που απηύθυνε σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 2 και 3 κατωτέρω,

---

⁵ Δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Βουλγαρία να λάβει μέτρα το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Να βελτιώσει την είσπραξη των φόρων και την αποδοτικότητα των δημοσίων δαπανών, ιδίως επιταχύνοντας την επιβολή μέτρων για να περιοριστεί η έκταση της παραοικονομίας. Να αναβαθμίσει το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης των κρατικών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τις διεθνείς ορθές πρακτικές.
2. Να λάβει τα μέτρα παρακολούθησης που προκύπτουν από τις επανεξετάσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα και να εφαρμόσει τα εποπτικά σχέδια δράσης, προκειμένου να ενισχυθούν η εποπτεία και η σταθερότητα του τομέα. Να εξασφαλίσει την κατάλληλη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζικών εγγυήσεων, ενισχύοντας τις διαδικασίες αξιολόγησης και ελέγχου. Να ολοκληρώσει τη μεταρρύθμιση του πλαισίου αφερεγγυότητας και να προωθήσει μια λειτουργική δευτερογενή αγορά για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.
3. Να αυξήσει την απασχολησιμότητα των μειονεκτούσων ομάδων με την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την ενίσχυση μέτρων ενεργοποίησης. Να βελτιώσει την παροχή υψηλής ποιότητας κανονικής εκπαίδευσης, χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως για τους Ρομά και άλλες μειονεκτούσες ομάδες. Σύμφωνα με την εθνική στρατηγική για την υγεία και το σχέδιο δράσης που τη συνοδεύει, να βελτιώσει την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, μεταξύ άλλων με τη μείωση των άμεσων πληρωμών από τους ασθενείς και την αντιμετώπιση της έλλειψης επαγγελματιών στον τομέα της υγείας. Να καθιερώσει σύστημα για τακτική και διαφανή αναθεώρηση του ελάχιστου εισοδήματος και να αυξήσει την κάλυψη και την επάρκειά του.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
